

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce **SOLAR PROJEKT LIBNÍČ s. r. o.,** se sídlem Brno, Olomoucká 3419/7, zastoupeného JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem se sídlem Brno, Lidická 57, proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31 (původně Finanční ředitelství v Českých Budějovicích), za účasti osoby zúčastněné na řízení: **E.ON Distribuce, a. s.**, se sídlem České Budějovice, F. A. Gerstnera 2151/6, zast. JUDr. Vojtěchem Augustinem, advokátem se sídlem České Budějovice, Senovážné nám. 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 10. 2012, č. j. 10 Af 291/2011 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobou podanou u Krajského soudu v Českých Budějovicích se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 18. 10. 2011, č. j. 4946/11-1200, jímž byla zamítnuta jeho odvolání proti rozhodnutím Finančního úřadu

v Českých Budějovicích (dále jen „správce daně“) ze dne 4. 7. 2011, č. j. 341539/11/077910302673, a č. j. 340867/11/077910302673. Rozhodnutími správce daně byly zamítnuty stížnosti žalobce na postup společnosti *E.ON Distribuce, a. s.*, (dále též „distributor“ či „plátce daně“), jakožto plátce daně (zde odvodu z elektřiny vyrobené ze slunečního záření), a tato prvostupňová rozhodnutí byla potvrzena.

Krajský soud vyšel po stránce skutkové z toho, že dne 3. 12. 2010 byla mezi žalobcem a společností *E.ON Distribuce, a. s.*, uzavřena smlouva o dodávce elektřiny vyrobené z obnovitelného zdroje, s převzetím závazku dodat elektřinu do elektrizační soustavy. Žalobce fakturoval distributorovi za měsíce leden až duben 2011 částky 1 230 527 Kč, 3 104 627 Kč, 4 674 575 Kč a 5 721 262 Kč, distributor však z vyúčtovaných částek žalobci uhradil pouze částky, jejichž úhrnná výše činí o 3 184 782 Kč méně, než činila cena této elektřiny podle systému výkupu za pevně stanovenou částku podle § 4 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, v tehdy účinném znění (dále jen „zákon č. 180/2005 Sb.“). Žalobce s tímto postupem nesouhlasil, a proto podal k finančnímu úřadu žádosti o vrácení vratitelného přeplatku za období leden až duben 2011 a požádal též distributora (plátce daně) o vysvětlení postupu při provedení srážky z částky účtované za dodanou elektřinu. Na žádost žalobce o vysvětlení postupu při provádění srážky odvodu za elektřinu ze slunečního záření reagoval distributor sdělením, že postupoval v souladu se zákonem č. 402/2010 Sb., jenž s účinností od 1. 1. 2011 vložil do zákona č. 180/2005 Sb., nové § 7a až 7i, ukládající výrobcům elektřiny ze slunečního záření povinnost platit z elektřiny vyrobené v zařízeních uvedených do provozu od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 odvod z elektřiny ze slunečního záření ve výši 26% ze základu, představovaného částkou bez daně z přidané hodnoty hrazené plátcem odvodu formou výkupní ceny. Distributor uvedl, že po něm nelze požadovat, aby porušil povinnosti stanovené právními předpisy a srážku odvodu neprovedl. Žalobce proti tomuto postupu brojil stížností na postup plátce daně podle § 237 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v tehdy účinném znění (dále jen „daňový řád“). Místně příslušný správce daně o ní rozhodl dvěma rozhodnutími, kterými zamítl stížnosti týkající se ledna až března 2011, respektive dubna 2011, s tím, že rovněž odkázal na změnu zákona č. 180/2005 Sb., provedenou zákonem č. 402/2010 Sb. Proti těmto rozhodnutím podal žalobce odvolání, o nichž bylo žalovaným rozhodnuto napadeným rozhodnutím ze dne 18. 10. 2011, č. j. 4946/11-1200, tak, že tato odvolání zamítl a obě rozhodnutí správce daně potvrdil. Posledně uvedené rozhodnutí napadl žalobce žalobou, v níž namítal vady řízení a nezákonnost rozhodnutí. Vady řízení spatřoval v tom, že nebyl akceptován jeho návrh vyčkat s rozhodnutím do doby, než bude rozhodnuto Ústavním soudem o tom, zda jsou ustanovení § 7a až § 7i zákona č. 180/2005 Sb., v souladu s ústavním pořádkem ČR. Nesprávnost právního posouzení spatřoval v tom, že povinnost plátce daně srazit, vybrat a odvést odvod podle těchto ustanovení je v rozporu s ústavním pořádkem. Výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů se dostalo zákonné garance podpory podnikání, nicméně došlo k porušení principu důvěry v právo a zákazu retroaktivity, principu přiměřenosti a rovnosti při zásazích do základních práv, porušení práva na vlastnictví a nebyly dodrženy závazky vyplývající z mezinárodního práva. Plátce daně v důsledku této protiústavnosti nebyl oprávněn odvod z výkupní ceny srazit. Namítána byla též nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů.

pokračování

Krajský soud, poté co rozhodl o pokračování v řízením přerušeném na návrh žalobce, žalobu zamítl. Pokud jde o jednotlivé žalobní námitky, uvedl, že tvrzené porušení procesního postupu daňovými orgány neshledal, neboť daňový řád přerušení řízení z žalobcem uváděného důvodu nepředpokládá, a proto nemohl být jeho návrh akceptován. Co se týče druhé námitky, krajský soud konstatoval, že ze smlouvy o dodávce elektřiny a fakturace žalobce pro distribuční společnost je zřejmé, že žalobce dodal distributorovi elektřinu vyrobenou ze slunečního záření. Tím se stal poplatníkem odvodu a distributor jeho plátcem. Jestliže pak plátce daně odvod srazil a odvedl jej správci daně, postupoval zcela v souladu se zákonem. Dovozuje-li žalobce nesprávné posouzení věci z toho, že ustanovení § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb. je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, pak ústavnost novelizačního předpisu byla posouzena Ústavním soudem nálezem ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, v kterém Ústavní soud rozpor dané novelizace s ústavním pořádkem nenalezl. Krajský soud poukázal na závěr Ústavního soudu, že z platné právní úpravy nevyplývá neměnnost této úpravy v tom ohledu, že nastavená výše podpory do budoucna vylučuje jakoukoli regulaci. Poněvadž se krajský soud řídil tímto plenárním nálezem, nemohl žalobci přisvědčit, že právní normy aplikované v souzené věci jsou neústavní.

Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, kterou explicitně opírá o důvody vyplývající z ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel tak namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a též jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel především tvrdí, že zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření je v rozporu s principem rovnosti. Pro takto podstatný rozdíl v daňovém zatížení výroben elektřiny, v závislosti na datu uvedení zařízení do provozu, neexistují žádné relevantní věcné, tím méně právní důvody. Již v minulosti došlo v České republice k nárůstu cen elektřiny o více než 10%, z čehož profitoval dominantní český výrobce elektřiny. Tehdy však zákonodárce nepřistoupil k dodatečnému zavedení daňové povinnosti. Stěžovatel dále poukazuje na to, že doba návratnosti fotovoltaických elektráren se dosti liší, neboť jednotliví výrobci využívají různé formy financování. Důsledkem zavedení odvodu je zásah do rovnosti v přístupu k právu podnikat dle čl. 26 Listiny základních práv a svobod.

Dále stěžovatel namítá, že odvod, jímž *de facto* došlo ke snížení garantovaných výkupních cen o 26% (výše odvodu totiž závisí pouze na ceně vyrobeného množství elektřiny, přičemž sazba je stanovena fixně), odporuje zákazu retroaktivity a principu ochrany legitimního očekávání. V době, kdy se stěžovatel rozhodoval o výstavbě fotovoltaické elektrárny, její rentabilitě a způsobu financování, vycházel ze záruky udržení výše výkupních cen. Jestliže následně stát dospěl k závěru, že parametry pro určení výkupních cen stanovil nesprávně, nemůže náprava spočívat v uložení odvodu na základě data uvedení zařízení do provozu. V době uvedení zařízení do provozu nebylo toto datum relevantní z pohledu daňového režimu. Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že stát může určité skupině osob poskytnout méně výhod než jiné, může tak však učinit pouze ve veřejném zájmu a nikoliv libovolně. Zákonodárce při přijímání zákona č. 402/2010 Sb. existenci veřejného zájmu netvrdil, ani neprokázal. Zavedením odvodu bylo neoprávněně

zasaženo do legitimního očekávání stěžovatele, tedy do majetkového práva chráněného čl. 1 Dodatkového protokolu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že mechanicky přejal a aplikoval právní názor vyslovený v nálezu Ústavního soudu, ačkoliv z nálezu plyne, že Ústavní soud neposkytl generální záruku ústavní konformity uplatnění odvodu z elektřiny ze slunečního záření ve všech případech. Důsledkem srážení odvodu z elektřiny ze slunečního záření je nedodržení návratnosti investice stěžovatele garantované § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. Tyto skutečnosti hodlá stěžovatel prokázat účetními doklady a finanční analýzou, kterou však bude možné v ekonomicky věrohodné podobě předložit až po skončení tříleté doby trvání povinnosti k úhradě odvodu z elektřiny ze slunečního záření. Stěžovatel navrhuje, aby soud řízení přerušil do doby uplynutí tří let od zavedení povinnosti hradit odvod. Krajský soud se reálnými dopady srážení odvodu nezabýval, nezohlednil je a neumožnil stěžovateli navrhnout důkazy k jejich prokázání, ač právě na nutnost zcela individuálního posouzení dopadů odvodu do právní sféry stěžovatele poukazuje nález Ústavního soudu. Postup krajského soudu tak představuje vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

S ohledem na shora uvedené stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu, spolu s rozhodnutím žalovaného, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení

Žalovaný ve svém vyjádření poukázal na to, že stěžovatel nebyl v průběhu řízení zkrácen na svých právech a napadená rozhodnutí se opírají o platnou zákonnou úpravu, jejíž protiústavnost nebyla shledána ani Ústavním soudem. Jakkoli došlo ke snížení podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren (FVE), nejednalo se o zásah, který by ve svém důsledku znamenal dotčení zaručených ústavních práv dotčených subjektů. Argumentaci, že v případě stěžovatele nebude splněna patnáctiletá garance navrácení investic, stěžovatel navíc ničím nedoložil. Vzhledem k uvedenému žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Před vlastním hodnocením věci musel Nejvyšší správní soud zohlednit fakt, že v průběhu řízení o kasační stížnosti došlo v důsledku změny právní úpravy (nabytí účinnosti zákona č. 456/2011 Sb., o finanční správě České republiky) ke dni 31. 12. 2012 k zániku původního žalovaného – Finančního ředitelství v Českých Budějovicích, přičemž do jeho právního postavení vstoupil nově zřízený orgán – Odvolací finanční ředitelství (§ 1 odst. 2, § 19 odst. 1 a § 20 odst. 2 citovaného zákona). Nejvyšší správní soud proto nadále jako s žalovaným jednal s orgánem posledně zmiňovaným (§ 69, věta za středníkem s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel především v obecné rovině namítá, že právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření porušuje princip rovnosti, legitimního očekávání a zákaz retroaktivity. S těmito argumenty se ovšem vypořádal již Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (publikován pod č. 220/2012 Sb.), jímž rozhodl o návrhu skupiny senátorů na zrušení části zákona č. 180/2005 Sb., upravující právě odvod z elektřiny ze slunečního záření. Vykonatelné nálezy Ústavního soudu jsou dle čl. 89 odst. 2 Ústavy závazné pro všechny orgány i osoby, tedy i pro zdejší soud. Pro polemiku stěžovatele s právním názorem Ústavního soudu, která je vedena pouze v obecné rovině, bez konkretizace na individuální situaci stěžovatele, není proto v řízení o kasační stížnosti místo.

Účastníkům tohoto řízení je odůvodnění shora uvedeného nálezu nepochybně dobře známé, neboť oba na ně ve svých podáních odkazují. Postačí tedy pouze stručně shrnout stěžejní názory Ústavního soudu, které se týkají podstatné části argumentace stěžovatele uplatněné v kasační stížnosti.

Pro provozovatele FVE, jimž patnáctileté období garancí dle § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb., počalo plynout před zavedením odvodu, vykazuje úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření účinky nepravé retroaktivity. Tento typ retroaktivity právní normy je v zásadě přípustným jevem, přesto však nelze vyloučit, že by mohly existovat legitimní důvody pro zachování předchozí právní úpravy, ačkoliv zákonodárce deklaroval veřejný zájem na její změně. V případě zákona č. 402/2010 Sb., jímž byl zaveden odvod z elektřiny ze slunečního záření, však Ústavní soud žádný zájem převažující nad veřejným zájmem na změně právní úpravy neshledal (podrobně viz část VIII. /a. citovaného nálezu).

Nová právní úprava zavádějící odvod není především v rozporu s principem ochrany legitimního očekávání. Uvedený princip totiž nesměřuje k zakonzervování existujícího stavu právní úpravy, nýbrž toliko k ochraně očekávání nabytí majetku. Zákon č. 180/2005 Sb. založil provozovatelům fotovoltaických elektráren očekávání, že investice do jejich vybudování a provozu se jim vrátí díky garantovaným cenám do patnácti let od připojení elektrárny do distribuční soustavy. I přes zavedení odvodu je díky výši garantovaných výkupních cen, v porovnání s náklady na pořízení fotovoltaických elektráren, které dramaticky poklesly, návratnost investice v horizontu patnácti let zajištěna a k porušení zákonem založeného legitimního očekávání tedy nedošlo. Pokud provozovatelé FVE předpokládali (s ohledem na velmi štědře nastavený systém podpory), že náklady na pořízení a provoz FVE se jim vrátí dříve než za patnáct let, pak toto jejich očekávání nepodléhá ochraně, jelikož jim nebylo založeno zákonem, nýbrž pouze subjektivním přesvědčením, že nedojde k žádné změně podmínek podpory výroby elektřiny ze slunečního záření. Předpoklad naprosté neměnnosti právní úpravy z požadavků právního státu v žádném případě nevyplývá (v podrobnostech viz bod 65 až 72 nálezu).

Pokud jde o druhou z garancí, tedy záruku zachování výše výnosů za jednotku elektřiny po dobu patnácti let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální (se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců), k té Ústavní soud uvedl, že nedosahuje ústavněprávní intenzity (viz bod 87 nálezu). Uvedl, že nebylo zjištěno, že by výnosem ve

smyslu § 6 odst. 1 písm. b) bodu 2. zákona č. 180/2005 Sb. měla být určitá konkrétní výše čistého zisku. Pokud Ústavní soud nedospěl k závěru, že zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření je v rozporu se zásadou ochrany legitimního očekávání z důvodu porušení záruky obsažené v § 6 odst. 1 písm. b) bodě 2. zákona č. 180/2005 Sb., nepřísluší zdejšímu soudu s tímto závěrem jakkoli polemizovat, a to tím méně, že detailnímu abstraktnímu přezkumu ústavnosti normy ze strany Ústavního soudu v daném případě nic nebránilo, neboť posouzení této otázky nezávisí na individuální situaci konkrétní osoby. Otázka tedy nezní tak, zda je odvod (materiálně daň), jímž se snižuje faktický příjem stěžovatele, protiústavní z důvodu porušení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 2. zákona č. 180/2005 Sb., nýbrž zda minimální státem garantovaná cena, za níž je elektřina vykupována, je stanovena Energetickým regulačním úřadem v dostatečné výši (i s ohledem na povinný odvod srážený z výkupní ceny). V nyní projednávané věci se soud zabývá pouze otázkou daňovou a neshledal, že by aplikaci § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., bránil § 6 odst. 1 písm. b) bod 2. téhož zákona. Lze doplnit, že z pohledu naplnění legitimního očekávání stěžovatele je mnohem významnější garance návratnosti investice v horizontu patnácti let než garance výše výnosu za jednotku elektřiny, která je podstatná pouze z hlediska krátkodobého financování (cash-flow), jehož nepříznivý vývoj lze korigovat nástroji uvedenými v bodě 89 nálezu Ústavního soudu.

Co se týče námitky porušení rovnosti výrobců elektrické energie, Ústavní soud poukázal na to, že rozdílný přístup k odlišným skupinám jednotlivců je ústavně akceptovatelný, pokud je založen na objektivních a rozumných důvodech. Posuzovaný odvod se vztahuje na FVE, uvedené do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. V tomto období došlo k dramatickému poklesu pořizovacích nákladů jednotlivých komponentů tohoto typu elektrárny (o více než 40%). Dle stávající právní úpravy však na to mohl Energetický regulační úřad reagovat pouze pětiprocentním snížením garantovaných cen. I přes tento omezený zásah by byli provozovatelé fotovoltaických elektráren uvedených do provozu po 1. 1. 2009 nejvíce zvýhodněnou skupinou výrobců energie. Proto stát přistoupil k zavedení odvodu, jímž částečně snížil podporu poskytovanou této skupině výrobců elektrické energie. Důvody pro jeho zavedení jsou tedy racionální a ústavně souladné (viz body 74 až 76 nálezu). K tomu lze dodat, že cílem uvalení odvodu na elektřinu produkovanou ze slunečního záření v zařízeních uvedených do provozu po 1. 1. 2009 bylo právě obnovení rovnosti mezi jednotlivými skupinami výrobců elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Tato rovnost byla narušena prudkým propadem cen komponentů fotovoltaických elektráren, takže garantované ceny za výkup elektřiny byly (vzhledem k poklesu nákladů) nepřiměřeně vysoké, a to i v porovnání s ostatními obnovitelnými zdroji energie.

Otázkou, zda právní úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření je v souladu se svobodou podnikání, zaručenou čl. 26 Listiny základních práv a svobod, se Ústavní soud výslovně nezabýval. Nejvyšší správní soud k této dílčí námitce stěžovatele nejprve poukazuje na to, že v souladu s čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se lze svobody podnikání domáhat pouze v mezích zákonů, které ji upravují. Z judikatury Ústavního soudu přitom plyne, že případná omezení svobody podnikání musí šetřit podstatu a smysl této svobody (čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod; viz například nález ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08, publikovaný pod č. 151/2009 Sb.). Zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření neomezuje hospodářskou soutěž a nestanoví žádné

podmínky pro výkon podnikatelské činnosti; přímo tedy do svobody podnikání nezasahuje. Jelikož však snižuje výnosy dosahované v rámci podnikatelské činnosti, ovlivňuje svobodu podnikání nepřímo. Státní regulace, která je pro energetický sektor typická a k níž dochází v několika aspektech [přednostní právo na připojení do distribuční soustavy (§ 4 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb.), stanovení garantovaných obchodních podmínek, včetně ceny (§ 4 odst. 4 téhož zákona) atd.], musí při stanovení ceny zohlednit i možnost tvorby zisku, jinak dojde ke znemožnění určité oblasti podnikatelské aktivity, a tedy porušení čl. 26 Listiny základních práv a svobod (srov. nález ze dne 23. 5. 2000 sp. zn. Pl. ÚS 24/99, publikovaný pod č. 167/2000 Sb.).

Ústavní soud nicméně v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 dovodil, že i přes zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření je zisk provozovatelům FVE garantován. Nejvyšší správní soud dodává, že v případě investičních záměrů vyznačujících se vysokými počátečními pořizovacími náklady není možné očekávat, že bude okamžitě po uvedení zařízení do provozu dosahován zisk v účetním slova smyslu. Investice do výroby energie ze slunečního záření je investicí dlouhodobou. Garance poskytnutá zákonem je postavena na tom, že do patnácti let od uvedení FVE do provozu se vlastníkovi elektrárny vrátí náklady vynaložené na její pořízení. V následujících letech, až do konce životnosti elektrárny (vyhláška č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 180/2005 Sb., předpokládá životnost nové výrobny elektřiny ze slunečního záření v délce dvaceti let), již naproti výnosům realizovaným provozem elektrárny budou stát jen běžné náklady na provoz; tím výrazně stoupne zisk.

Pokud jde o tvrzení stěžovatele, že v jeho případě má shora popsaný stav na majetkovou podstatu jeho podnikání likvidační, respektive rdousící dopady, zde lze jeho argumentaci přisvědčit v tom, že i Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 takové důsledky v některých případech připustil. V konkrétních, individuálně posuzovaných, případech by dle názoru Ústavního soudu aplikace zákona č. 402/2010 Sb. mohla být skutečně protiústavní; půjde však pouze o případy, kdy by odvod měl likvidační účinky či zasahoval samotnou majetkovou podstatu výrobce elektrické energie. Přitom je třeba hodnotit jednak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. v jejich patnáctiletém trvání, jednak okamžité účinky odvodu.

Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že právě v jeho individuálním případě bude mít zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření za následek, že nebude dosaženo návratnosti investice v zákonem garantované lhůtě (tedy 15 let). Omezil se však pouze na obecné tvrzení, které blíže nekonkretizoval, ani neoznačil žádné důkazní prostředky, které by byly na podporu této argumentace okamžitě k dispozici. Důkazní prostředek, který hodlá stěžovatel předložit (finanční analýza), má být k dispozici až na počátku roku 2014, tedy po uplynutí tří let od zavedení předmětného odvodu.

Zde je ovšem nutné v prvé řadě poukázat na to, že tvrzení o nemožnosti dosáhnout zákonem garantované doby návratnosti investice vznesl stěžovatel poprvé až v kasační stížnosti, ačkoliv mu nic nebránilo učinit tak již v řízení před krajským soudem. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 byl vydán dne 15. 5. 2012, přičemž krajský soud rozhodl o žalobě až dne 2. 10. 2012. Stěžovatel tak měl k dispozici téměř pět měsíců na to, aby se právního názoru vysloveného Ústavním soudem dovolal, a umožnil tak

krajskému soudu, aby se s ním vypořádal. Namísto toho však stěžovatel zůstal pasivní, nestřežil řádně svá práva a neumožnil krajskému soudu [rozhodujícímu v intencích žalobních námitek – srov. § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., § 75 odst. 2, věta první s. ř. s.] zohlednit jeho konkrétní situaci. Nadto je třeba upozornit na ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., dle kterého je kasační stížnost nepřípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl.

I přes nepřípustnost této kasační námitky považuje Nejvyšší správní soud za vhodné uvést, že i kdyby ji (s ohledem na specifickou situaci, kdy se uplatňovaná argumentace odvíjí od odůvodnění nálezu Ústavního soudu, vydaného až v průběhu řízení před krajským soudem) připustil k meritornímu projednání, stěžovatel ve své argumentaci o možné aplikaci výjimky z pravidla, kterou Ústavní soud připustil v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, zůstává pouze u naprosto obecného tvrzení. Ani v kasační stížnosti svou hospodářskou situaci blíže nepopsal, neuvedl, jaké náklady vynaložil na pořízení FVE, kolik stojí běžný provoz elektrárny, jaké náklady doposud vynaložil, jakými disponuje vlastními a cizími zdroji, v jakých lhůtách jsou splatné jeho závazky, jakých výnosů dosahuje atd. I kdyby tedy směl zdejší soud ke skutečnostem nově uvedeným v kasační stížnosti přihlédnout, nemohl by se otázkou působení odvodu na finanční situaci stěžovatele zabývat detailněji, neboť stěžovatel nevznesl konkrétní tvrzení. Přezkum důvodnosti takové námitky by nutně zůstal jen ve zcela obecné rovině, neboť čím je žalobní bod či kasační námitka obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publikované pod č. 2162/2011 Sb. NSS).

S ohledem na skutečnosti výše uvedené lze tak uzavřít, že (v rámci přípustných kasačních námitek) nebyla existence kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., shledána.

Vadu řízení před krajským soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] spatřuje stěžovatel v tom, že se krajský soud nezabýval jeho konkrétní situací; neumožnil mu též navrhnout důkazní prostředky k prokázání reálných dopadů odvodu z elektřiny ze slunečního záření na jeho situaci. Jak bylo již výše konstatováno, stěžovatel v žalobě, ani později v průběhu řízení před krajským soudem, neuvedl, jaké konkrétní dopady má zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření na jeho osobní situaci; krajskému soudu tak nelze vyčítat, že při vypořádávání žalobních bodů individuální situaci stěžovatele nezohlednil. Ostatně ani v řízení o kasační stížnosti nebyl stěžovatel schopen alespoň s určitou mírou detailnosti vypovědět, do jaké hospodářské situace ho zavedení odvodu uvrhlo. Rozsudek krajského soudu tak není zatížen vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, jak je kasační stížností namítáno. Za situace, kdy stěžovatel sám nespecifikoval dopady právní úpravy odvodu do své majetkové sféry, krajský soud nepochybil, pokud v této otázce bez dalšího odkázal na závěry plenárního nálezu Ústavního soudu a věcí se blíže nezabýval (shodně viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. 8 Afs 60/2012 – 27).

Stěžovateli lze nicméně přisvědčit alespoň potud, že postup krajského soudu, který, poté co řízení přerušil, nerozhodl nejprve o pokračování v řízení s tím, že by teprve

poté, s přiměřeným časovým odstupem, meritorně ve věci rozhodl, je možno vnímat jako poněkud překvapivý. Namísto toho soud jedním rozhodnutím, které bylo (za podmínek § 51 odst. 1 s. ř. s.) vydáno bez jednání, rozhodl o pokračování v řízení a o zamítnutí žaloby. V tomto smyslu tedy námitku stěžovatele, dle které mu nebylo umožněno navrhnout důkazní prostředky k prokázání své osobní situace, nelze odmítnout jako bezpředmětnou. Na druhé straně ovšem nelze přehlédnout, že k přerušení řízení došlo na návrh stěžovatele, který navrhl přerušení do doby, než Ústavní soud rozhodne ve věci projednávané pod sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Je přitom vysoce pravděpodobné, že se stěžovatel, který byl v řízení o žalobě zastoupen advokátem a jehož finanční situace do značné míry závisela právě na tom, jak Ústavní soud rozhodne o návrhu na zrušení zákona č. 402/2010 Sb., dozvěděl o vyhlášení nálezu Ústavního soudu bezprostředně poté. Vyhlášení nálezu v této věci věnovala ostatně pozornost i mnohá média. Ve Sbírce zákonů byl nález publikován dne 29. 6. 2012 (částka 77). Stěžovatel tak musel vědět, že důvod pro přerušení řízení odpadl, a tedy že bude ve věci vydáno rozhodnutí (přičemž vyjádřil implicitní souhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání). Bylo proto především v jeho zájmu, aby bezprostředně po vyhlášení nálezu Ústavního soudu reagoval na závěry v něm uvedené.

Shora popsaný postup krajského soudu tedy nepředstavuje vadu řízení, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, a to především z toho důvodu, že stěžovatel v kasační stížnosti žádný relevantní důkazní návrh neuplatnil, ač měl k tomu dostatečný prostor. Ostatně, důkazní pasivita stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti nejlépe dokládá, že postup krajského soudu, byť se vyznačuje částečnou nepředvídatelností, nemohl zkrátit stěžovatele na jeho právu navrhnout důkazní prostředky za účelem doplnění skutkového stavu věci. Proto tento postup, jakkoliv byl nevhodný, nelze označit za vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

Nejvyšší správní soud neshledal konečně ani důvod pro přerušení řízení o kasační stížnosti, jak to navrhoval stěžovatel. Správní soudy vycházejí při přezkumu zákonnosti správního rozhodnutí ze skutkového stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Má-li dojít v soudním řízení správním k doplnění skutkových zjištění správního orgánu dokazováním, musí se navržené důkazní prostředky upínat ke skutečnostem existujícím v době vydání rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel by tedy musel navrhnout takový důkazní prostředek, jímž by prokázal, že dne 18. 10. 2011 (den vydání rozhodnutí žalovaného) bylo zřejmé, že nebude dosažena zákonem garantovaná doba návratnosti investice. Není proto důvod pro přerušení řízení o kasační stížnosti za účelem zpracování finanční analýzy ke dni 31. 12. 2013. Stěžovateli přitom nic nebránilo, aby svou důkazní povinnost splnil již v řízení před krajským soudem, a to například předložením finanční analýzy sestavené ke dni 18. 10. 2011, zachycující i předpokládaný budoucí vývoj, částečně verifikovaný v mezidobí docílenými hospodářskými výsledky. Jinou otázkou je, zda by pomocí této analýzy byl stěžovatel vůbec s to unést důkazní břemeno ve vztahu ke svému tvrzení, že nebude dosažena patnáctiletá doba návratnosti investice; to ovšem za stávajícího stavu věci nelze hodnotit.

Nejvyšší správní soud s ohledem na skutečnosti výše uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl. Neshledal přitom žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady převyšující náklady běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Osoba zúčastněná na řízení má dle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení však nebyla osobě zúčastněné na řízení uložena žádná povinnost, a proto soud rozhodl tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. července 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu